

A Hévízi-tófürdő dr. Schulhof Vilmos sétány felőli "kerubos" bejárata 2023. Fotó: Szabó Eszter

**Hévíz város közművelődési helyzetelemzése, Gróf I. Festetics György
Művelődési Központ intézményi koncepciója**

Szerző és szerkesztő: Szabó Eszter
Az esettanulmány készítésének éve 2020. módosítva 2024.

Tartalomjegyzék

Bevezetés.....	4
Hévíz város kialakulása, történelmi emlékei	5
Vallási kultúra Hévízen	6
Hévíz természeti értékei - A Hévízi-tó és a véderdő	9
A Hévízi-tó	9
Értékes halak a tóban	10
Hévíz szimbóluma az üde tündérrózsa	11
Hévíz, mint Hungaricum	12
Az iszapkezelés	12
A súlyfürdő kezelés	13
A hévízi szociokulturális élet	14
Hévíz címere	14
A hévízi képeslapok – a turizmus népszerűsítése a múlt századtól	15
A közoktatás fejlesztése	16
A HÉVÍZ kulturális folyóirat életre hívása	16
Hévíz kulturális központja - A Gróf I. Festetics György Művelődési Központ, Városi Könyvtár és Muzeális Gyűjtemény	16
Kiállítások Hévízen	17
Hévízi Muzeális Gyűjtemény - Balneológiai kiállítás és helytörténeti tárlat	17
Hévíz Évezredei római kori gyűjtemény	17
Dr. Moll Károly Orvostörténeti Emlékszoba.....	17
Időszaki kiállítások	17
Művészeti élet Hévízen	18
Te meg a világ - Szabó Lőrinc Nemzeti vers- és prózamonó verseny	18
Musica Antiqua.....	18
Mesterségem előadás-sorozat gyermekeknek.....	19

Szoborpark.....	19
Szociokulturális programok	20
Boldog Békeidők Hévíze Fesztivál	20
Fontana Filmszínház.....	21
Operett Gála.....	21
Nosztalgia Hétvége	21
Jótekonysági Sütéményvásár	21
Az egregyi borozósor „hévízi Grinzing”	22
Egregyi főzőverseny	23
Sportkultúra.....	23
Civilek jelenléte a közéletben	23
Hévízi mesék	23
Dr. Szántó Endre munkássága.....	23
Lotus Retro Veteránautó Szépségverseny és Luxusautó Kiállítás	23
Befejezés	24
Dottó a hévízi kisvonal.....	24
Helyi épített értékek térképes nézetének elérhetősége	24
Összegzés	24
Az idegenforgalom számokban kifejezve a 2018. év alapján	25
Fejlesztési tervek, jövőkép	26
Értékelő észrevételek, javaslatok	28
Mellékletek	30
Képek.....	30
Nyilatkozat	33
Irodalomjegyzék	34

Bevezetés

Kedves Olvasó!

Szeretnék egy különleges adottságú települést, egy kuriózumot bemutatni Önnek. Létezik Magyarországon a zöldellő Zala megyében egy Hévíz elnevezésű város, melynek van egy Európában is egyedülálló gyógyhatású termál tava. A számtalan városi legenda övezte titokzatos, folyton izgó-mozgó, gőzölgő tó kedves kis hazánk, Magyarország második leglátogatottabb városában, Hévízen bújik meg a magasba törő égerfák között.

A tóra kíváncsi, városba érkező színes, orosz, lengyel, szlovák, cseh, német, osztrák, népeiségek tagjai szeretnek ám enni-inni, táncolni, énekelni, nézzük hát meg, miről tudják hírünket vinni.

Szabó Lőrinc: Hévíz télen

„Hogy füstöl a csúzölő csodató
Sárkánytúrta, büdössár krátere
A téli fák közt! hogy száll ég felé
A kék víz, az örült víz! mintha hó
pelyhezne, fölfelé; vagy illanó
ingét tündér-raj vetné szakadatlan,
(bujkálva persze, mert máris amott van,
mikor itt szinte látod villanó
szépségüket). Hogy játszik imbolyog
lassan s puhán a fehér pára! hogy
böfög s foszlik végtelenbe a táj! ...
Lótusz nyit pirosan, zöld levelén a
Nyarat vartyogja kollégám, a béka
S a parton didereg a február.”

Hévíz, 1949. február 14.

Hévíz város kialakulása, történelmi emlékei

Hévíz 1946-ban két település, *Egregy és Hévízszentandrás egyesítésével* jött létre Hévíz község néven, majd *1992-ben várossá nyilvánították*. A Hévíz Város Önkormányzata által fenntartott Gróf I. Festetics György Művelődési Központ, Városi Könyvtár és Muzeális Gyűjtemény elnevezésű intézmény (továbbiakban Festetics György Művelődési Központ) hivatalos weboldaláról a <http://www.hevizgaleria.hu/> címen, a Helytörténeti Tudástárból megismerhetjük a város történelmét, betekintést nyerhetünk napjaink hévízi kulturális életébe. A város táji-történeti meghatározottságainak kialakulása a Római Birodalom fennállásának idejében kezdődtek. Régészeti leletek arról tanúskodnak, hogy Hévíz és környéke sűrűn lakott terület volt a római időkben. Népszerűségének egyik okát feltételezhetően az adta, hogy a település közelében húzódott az Itáliából Pannónia fővárosába, Aquincumba vezető főútvonal, így kereskedelmi szempontból is jelentős hely lehetett. A település mediterrán jellegű klímája okán már a római időkben ültettek szőlőtőkéket, így a helyi bortermelés kultúrája is erre az időszakra vezethető vissza.

„Az egregyi városrészen a környék egyik legjelentősebb császárkori településének maradványait rejt magában a föld, amely csaknem négy évszázadon át, az I. század első felétől az V. század elejéig lakott volt. A számos épületből álló villagazdaság vagy település feltárt és bemutatandó épületét a hosszú használat során többször átépítették...” (Gróf I. Festetics György Művelődési Központ 2015.)¹

„Az Egregyén feltárt római kori villa és a Hévízi-tó környékén fellelt római kori oltárkövek a város múltjának fontos emlékei, melyek bizonyítják, hogy a gyógytavat már a rómaiak is ismerték és használták, vagyis Hévíz 2000 éves fürdőkultúrát tudhat magáénak.” (Gróf I. Festetics György Művelődési Központ 2015.)²

A városvezetés, a helyi történelmi kulturális gyűjtemény bemutatására, a Zrínyi u. 130. szám alatt múzeumot tart fenn „**Egregyi Múzeum**” néven. A látogatók, a „Hévíz évezredei” - állandó kiállítás keretén belül megtekinthetik a helyi régészeti leleteket, a császárkori villagazdaság maradványait, a *római katona sírját*, melyre „1925-ben találtak rá földmunkák során, teljes épségben. A meredek partfalba vágott római téglasírra 1925-ben bukkantak rá szántás közben, az egregyi Baráth László

telkének keleti végében. A sírban fekvő férficsontváz jobb vállán bronzfibula, a dereka táján pedig bronz övcsat volt. Az említetteken kívül egy vaskés, egy üvegedény töredékei és egy II. Constantinus (340-361) – korabeli kisméretű bronzpénz kerültek elő a sírból.” (Gróf I. Festetics György Művelődési Központ 2015.)³

Kép: mellékletek/kép 1. Római kori katona sírja

1934-ben *Kosztolányi Dezső* is járt a helyszínen, mely emlékeiről „Egregy” című novellájában számolt be.

Az Egregyi Múzeum és a Római kori romkert mellett elhelyezett kívánságfalra lehetőségük van a látogatóknak saját egyéni kívánságszalagjukat is rögzíteni. A kívánságszalagok elhelyezésének szokása, egy még a római korból eredő legendához köthetőek. „A legenda szerint Flavius gyermekbénulásban szenvedett. Keresztény dajkája nap, mint nap Szűz Máriához imádkozott, a kisfiú gyógyulását kérve. A Szűzanya meghallgatta fohászát és válaszként forrás fakasztott. A gyógyforrásból egész tó keletkezett, melynek vizében rendszeresen fürdette a dajka a beteg gyermeket. Flavius csodával határos módon a víztől meggyógyulva, erős, egészséges uralódóvá, a Római Birodalom császárává vált. Hálából 391-ben a kereszténységet államvallássá nyilvánította egész birodalmában.” (Gróf I. Festetics György Művelődési Központ 2015.)⁴ Kép: mellékletek/kép 2. Flavius pénzérmék

Hévízen a legenda okán a helyi szokások részét képezi a *kívánságszalagok* elhelyezése a kívánságfalon, melyekre a helybeliek és a Hévízre látogató turisták, kirándulók saját személyes kívánalmaikat írják. Az Egregyi Múzeumot a városvezetés I.-II. világháborús emlékmű és park (Egregyi templom) elnevezéssel 2015. évben beemelte a Helyi Értékek közé.

Vallási kultúra Hévízen

Vallási kulturális értékek tekintetében is gazdagnak mondható Hévíz, hiszen területi méretéhez és állandó lakosainak számához képest három templom által nyújtott szolgáltatásokkal is lehetőséget nyújt a vallásgyakorló embereknek a közösségi együttlétekre.

Egregyen található az **Árpád-kori Szent-Magdolna templom**, mely a felsőörsi s a tihanyi altemplom mellett a harmadik épségben maradt Balaton környéki templomunk a román korból. Pontos építési ideje nem ismert, első írásos emlékek

1341-ben említik először. Küllemében, belső elrendezésében egyike a legszebb magyar falusi román kori templomoknak. A Szent-Magdolna templomot a városvezetés 2015. évben Helyi Értékké nyilvánította.

Szintén Egregyen, a Római kori romkert mellett található a **Jézus szíve templom**, melyet a közbeszédben „Fradi – templom” -nak vagy „Zöld templomnak” is neveznek, mert a Ferencvárosi Torna Club jelentős támogatást nyújtott az építéséhez.

„Az egregyi képviselő-testület 1905-ben határozta el, hogy a községben álló fából készült harangláb helyére egy kőből készült harangtoronyt épít. A toronyhoz 1905-ben új harangot készítették. 1937-ben a tűzoltóparancsnok kezdeményezésére a kétszintes toronyra egy újabb szintet emeltek, hogy még egy harang elhelyezhető legyen benne. A második, nagyobb harang még abban az évben el is készült, az alsó peremén az alábbi felirattal: "Hősi halottjaink emlékére. Soha el nem múló emlékezésből Egregy község 1937." A harangköpeny közepén annak a 16 hősi halottnak neve szerepelt, akik a Világháborúban estek el. A torony mellé a 16 elesett katona emlékére 16 hársfát ültettek. A fák tövébe fejfát állítottak, amelyen feltüntették az elesett hősök nevét, születésük és haláluk időpontját.” (*Festetics György Művelődési Központ 2015.*)⁵

A Jézus szíve templomban található „**Egrecyi harangtorony és harang**” 2017. évben lett Helyi Értékké nyilvánítva.

A közel ezer fő befogadására alkalmas római katolikus „**Szentlélek templom**” Hévíz legnagyobb temploma, mely a Széchenyi u. 33. szám alatt épült meg 1996-1999. között. A városházával egyidőben, 1999. szeptember 09. napján avatta fel

Szendi József nyugalmazott érsek. Tervezője, Bocskai János építész a templom külső formáját és belső elrendezését a *Szentlélek jelképének mására, azaz egy galambra hasonlítóra* tervezte. *A templom hét tornya a Szentlélek hét ajándékát, a Bölcsesség Lelkét, az Értelem Lelkét, a Tudás Lelkét, a Jámorság Lelkét, az Erősség Lelkét, a Jótanács Lelkét és az Istenfélelem Lelkét jelképezi. Öt torony a bejáratnál*

helyezkedik el, melyek a repülő galamb kitárt farktollait ábrázolják. Két torony a galamb egy-egy kitárt szárnyán magasodik. A templomhoz érkezőt a bejáratnál a kupola alatt egy színes mozaikokból kirakott galamb motívum köszönti.

A templom belső kialakításában is megjelenik a galamb forma. A padokat félkörívben helyezték el az oltár körül, a főoltár és a mellékoltárok is galambot formálnak. A belső esztétikai látványt nagy értékű kultúrtörténeti emlékek növelik. A falakat vallási jeleneteket ábrázoló tűzzománc képek díszítik, melyeket Morvay László készített. A szentély falán helyet kapott egy kereszt torzó, mely 200 éves műkincs. Adományként került a Szentlélek templomba miután Károlyi Gyula restaurálta. Az oltár két oldalán helyezkedik el a bronzból készült Krisztus és Mária Nagyasszony szobor, melyek Marton László munkái.

Bocskai János ötvözte a modern formákat és a hagyományokhoz hű építészeti elemeket, melyek a helybeli művész, Simon Endre által készített gótikus stílusú színes ablakokban és Hegedűs András által megalkotott részletgazdag faborításokban jelennek meg. Kiváló akusztikája orgonahangversenyek megszólaltatására is alkalmassá teszi. A dombtetőn elhelyezett Szentlélek templom, vagy ahogyan sokan nevezik a „*Kék templom*” magasba törő tornyaival már a városhatárhoz érkezőket is útba igazítja.

Hévíz város történelmi, és vallási kulturális értékeihez a látogatókat a város különleges természeti értéke, a **2015. évben Hungarikummá nyilvánított „A Hévízi-tó és a tradicionális hévízi gyógyászat”** vonzza.

A település természeti, környezeti adottságainak köszönhetően a városban évente több mint 1 millió, 2018-ban 1 223 ezer vendégéjszakát töltöttek el az ide látogatók, s ez a szám évről-évre növekszik tudható meg Papp Gábor, Hévíz város polgármesterének tájékoztatásából. Hévíz Budapest után, hosszú évek óta *Magyarország második lelátogatottabb települése*, mely eredményében olykor egy-egy évben Hajdúszoboszló tudta csak megelőzni.

Hévíz természeti értékei - A Hévízi-tó és a véderdő

A Hévízi-tó Természetvédelmi Terület bő 60 ha, melyből a tó területe 4,6 ha-t ölel fel. A természetvédelmi területből fennmaradó 55,4 ha láperdős övezet, illetve a területet járhatóvá tévő útszakasz. A tó és a tavat körülölelő véderdő természeti értékét és egészségre gyakorolt hatását együtt, egymásra hatva érdemes méltatni, hiszen a gyógytónak és a tavat körülvevő láperdőknek együttes hatásaként, *sajátos, egyedi mikroklíma érezhető a területen.*

Kép 4. A Hévízi-tó

A Hévízi-tó

A Hévízi -tó méretéből adódóan *Magyarország világviszonylatban egyedülálló természeti kincse.* Az 55 hektáros láperdőben elhelyezkedő tó, *a Föld legnagyobb kiterjedésű, biológiailag aktív, természetes forrásból eredő, tőzefenekű melegvizes gyógytava,* mely hőmérséklete alapján emberi fürdőzésre alkalmas. Izlandon vannak hasonló adottságú tavak, de vagy méretük nem éri el a Hévízi-tó méretét, vagy annyira melegek, hogy nem lehet fürdőzni bennük. A Hévízi-tó *vízfelülete 46 350 m², átlagos mélysége 150-220 cm, hőmérséklete nyáron 37-38 C is szokott lenni, télen sem csökken 22-23 C alá.*

A tavat összesen *tíz hasadékból feltörő hideg-meleg karsztvíz táplálja*, melyek a tó északi harmadában egy *41 méter mélyen fekvő forrásbarlangban* erednek. A hideg és a meleg forrásokat egy iszapnyereg választja el a barlangban egymástól. A tíz forrásból eredő karsztvíz a barlangban összekeveredik, s egy 3 méter hosszú folyosón keresztül *percenként 30-40 ezer liter hozammal 38,5 °C-os hőmérsékletűen* a tóba áramlik. A bőséges vízhozamnak köszönhetően *a tó vize 72 óra alatt kicserélődik*. A folyamatosan mozgásban lévő nagy víztömeg kellemes masszázsban részesíti a benne fürdőzőt, ezáltal is elősegíti az izmok ellazulását, a gyógyítást.

Vízösszetételét tekintve már köznépi elnevezése is árulkodó „Reumások Mekkája” mert a *kénes, alkáli-hidrogénkarbonátos, enyhén radioaktív gyógyvíz sokat segít a mozgásszervi betegségekben szenvedők közérzetén*.

A tó keletkezéséről a híres legendától eltekintve a kutatók azt feltételezik, hogy a törésvonalak mentén felnyomuló hévíz, az agyagos, homokköves rétegeket fokozatosan alámosta, omlasztotta, s kivájta a kb. *70x90 m-es forrástölcsért*. Kutatások alkalmával vízmintákat vettek a hideg és a meleg vizek forrásának helyszínéből, s kronológiai vizsgálattal megállapították, hogy *a hideg víz forrása 8 ezer, a melegvíz forrása 12 ezer éves!* Ennyi idő telt el azóta, hogy a jégkorszak végén a felmelegedés hatására elolvadó jégsapkák vizéből keletkezett csapadék lehullott a Bakony területén, leszivárgott a mélybe, ásványi alkotókkal dúsult, majd gyógyvízként a felszínre tört.

Értékes halak a tóban

A település, azon belül a tó természeti értékei között található a kevesek által ismert *vadponty*. A hévízi vadponty közönséges rokonaitól sokban különbözik. Ez a fajta az egyetlen ponty fajta mely meleg vízben is megél. Testmérete nem haladja meg a 25 cm-t. Táplálékát az iszaptól nyeri. A hévízi ponty súlyosan veszélyeztetett alfaji változat, melynek kifogása még kutatási célra is engedélyhez kötött.

Hévíz szimbóluma, az üde tündérrózsa

Kép 6. A hévízi tündérrózsa

A Hévízi-tó legközismertebb természeti értéke a tó üde színfoltjait adó hévízi tündérrózsa, mely mára szimbóluma Hévíznek és a Hévízi-tónak.

„A század eleji leírásokból, illetve Richard Bright angol orvosutazó 1815-ből származó útikönyvéből tudjuk, hogy a tóban őshonos volt a fehér tündérrózsa (*Nymphaea alba*). Ez a hideg vizekben is díszlő, csendesebb vizeinkben majdnem mindenhol megtalálható faj már magában is szép jelenség. Az 1830-as években már kísérletet tettek arra, hogy mellette trópusi eredetű tündérrózsákat honosítsanak meg a tóban. A nagyváradi Püspökfürdő meleg vizéből előbb a budapesti Lukács-fürdőbe, majd innen Hévízre telepítették az egyiptomi fehér tündérrózsa (*Nymphaea lotus*) egyedeit. Ez azonban akkor nem bizonyult maradandónak. 1898 és 1906 között Lovassy Sándor, a keszthelyi Gazdasági Akadémia tanára gondolt egy merészet és nagyszabású tündérrózsa-honosítási akcióba kezdett Hévízen. A budapesti tudományegyetem gazdag botanikus kertjének Viktória-házából több trópusi tündérrózsafaj gyöktörzs-darabkáját megszerzett, s azokat a z iszapba ültette. Az első esztendőben Lovassy Sándor az egyiptomi fehér és az indiai vörös tündérrózsa hosszú virágú alfajának (*Nymphaea rubra*) honosításával próbálkozott. Az előbbi növényvel végzett kísérletek a múlt századihoz hasonlóan ezúttal sem vezettek eredményre, viszont az utóbbi már 1898-ban megmutatta életképességét. A telepítést követő 33. napon, 1898. július 5-én nyílt ki Hévízen az első vörös tündérrózsavirág, amelyet természetesen a hévízi fürdővendégek nagy érdeklődése kísérte.”⁶ (*Festetics György Művelődési Központ 2015.*)

Hévíz, mint Hungaricum

Mivel érdemelte ki a Hévízi-tó a Hungarikumok, a magyarság csúcsteljesítményét jelölő gyűjtőfogalmak közé történő felvételt?

A gazdag ásványianyag tartalmú gyógytó, hatásától függetlenül is különleges, hiszen a meleg vizű tavak általában szikla vagy agyagtalajban ágyazódva találhatóak, a Hévízi-tó viszont *biológiailag folyamatosan aktív, tőzegfenekű tó*. A tó és a körülölelő láperdő védett természeti ritkaság. A víz összetétele magában hordozza a *szénsavas, a kénes vizek és a mikrodózisú rádiumemanáció* kedvező tulajdonságait, felülmúlva ezzel minden egyéb magyarországi fürdőhely vízösszetételét.

A Hévízi-tóban történő fürdőzésen kívül, *kétfajta, orvosok által javallott és alkalmazott gyógy mód* is elérhető a mozgásszervi betegségben szenvedők részére a tó mellett található *balneológiai központban*. Az iszapkezelés, és a súlyfürdő.

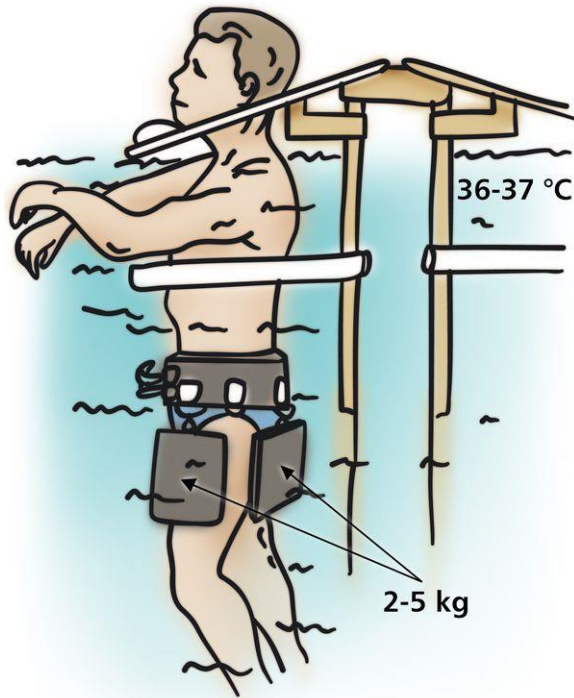
Az iszapkezelés

A tó medrét borító, helyenként 1-7 m vastagságú sötétszürke színű iszap *magas huminsav és kén tartalmú, enyhén radioaktív*, egyaránt tartalmaz szerves és szervetlen anyagokat. Számos orvosi tanulmány jelent meg a gyógyiszap mozgásszervi panaszokra ható hatékonyságát, *fájdalomcsillapító* hatását vizsgálva, melyek alapján több mint 200 éve alkalmazzák a gyógykezelések részeként. Az iszap *nagyon jól tartja a hőt*, ezért a kezelések alkalmával enyhén átmelegítik, hogy ezáltal is lazítsa az izmokat, táguljanak a pórusok így az iszapban lévő hatóanyagok jobban feltudjanak szívódni.

Érdemes tudni, hogy az 1980-as évek végéig a Hévízi-tóból bányászott iszapkitermelés okán a tó iszapkészlete jelentős mértékben megcsappant, ezért védelmi okokból leállították a Hévízi-tóból történő iszap kitermelését. Új iszap előállítási lehetőségek után kutatva megállapították, hogy a keszthelyi rétláp és a tófenék geológiai kifejlődése azonos. A keszthelyi rétlápból származó tőzegmintát behelyezték a Hévízi-tó vizébe. A behelyezett minták ionegysúlya 3 nap alatt, fizikai-kémiai státuszuk 60 nap alatt azonosává vált. Kiderült tehát, hogy a Hévízi-tó vizével inkubálva, a rétlápból származó iszap a hévízi iszap mesterséges előállítására is alkalmas. Azóta az ily módon előállított, GYEMSZI (Gyógyszerészeti és Egészségügyi Minőség-és Szervezetfejlesztési Intézet) által gyógyhatású terméknek

minősített iszapot használják a kórházakban is, és ez található meg a kereskedelemben is.

A súlyfürdő kezelése

A súlyfürdő kezelése dr. Moll Károly balneológiát meghatározó hévízi orvos nevéhez fűződik. Az extenziót, azaz nyújtást, húzást, már Hippokratész is alkalmazta mozgásszervi fájdalmak enyhítésére. Dr. Moll Károlynak jutott eszébe, hogy a melegvíz izomlazító hatását ötvözve a nyújtás alkalmazásával talán még hatékonyabban tudnák enyhíteni a különféle mozgásszervi panaszokat. Dr. Moll Károly 1953-ban kezdte meg a súlyfürdő technikájának kidolgozását. Az általa megalkotott szerkezet hatékonynak bizonyult a

térd, a csípő, és a gerinc megbetegedései esetében. Az évek folyamán az egész országban elterjedt, elfogadott terápiaként alkalmazzák a gyógyászati intézményekben.

A súlyfürdő hatásmechanizmusának lényege pl. gerinc esetében, hogy a porckorongot közrefogó két csigolyát, a lazító meleg vízben a súlyok segítségével egymástól széthúzzák, ezáltal a porckorong vissza tudja nyerni eredeti, egészségnek megfelelő pozícióját. Ily módon kezelhetők az ízületi beszűkülések, melyeket az izmok, szalagok rövidülése okoz. Ez a terápia esetenként kíméletesebb, mint a gyógytornászok, gyógymasszőrök által alkalmazott kimozgatásos módszer. Kép 7. A súlyfürdő

Dr. Moll Károly szorgalmazta a Hévízi-tó áramlási térképének elkészítését is. A mozgásszervi betegségek gyógyításával kapcsolatosan több, mint 50 publikációja jelent meg különböző szaklapokban. Meghatározó szerepe volt a fürdőhely történetében, munkájának köszönhetően Hévíz európai hírnévre tett szert.

A természetes forrásból eredő, folyamatosan mozgásban lévő, meleg hőmérsékletű, ásványi anyagokban gazdag gyógyvíz, a magas huminsav tartalmú gyógyiszap szervezetre gyakorolt különleges hatása a több mint 200 éves „Hévízi Tradicionális Kúra” mind hozzájárul a mozgásszervi betegségek gyógyításához.

A természet adta tó, és az ember alkotta gyógyászati szolgáltatások együttes néven „A Hévízi-tó és a tradicionális hévízi gyógyászat” elnevezéssel 2015. évben került be a Hungarikumok gyűjteményébe.

Értéktárak, melyekben Hévízen elhelyezkedő érték szerepel:

- Hungarikumok Gyűjteménye
- Magyar Értéktár
- Megyei értéktár
- Települési értéktár

A hévízi szociokulturális élet

Hévíz 1946-ban két település Egregy és Hévízszentandrás egyesítésével jött létre Hévíz község néven, majd 1992-ben várossá nyilvánították.

Hévíz címere

A városvezetés nagy gondot fordít a helyi kultúra ápolására, a helyi értékek megőrzésére, közismerté tételére. Hévíz város 1992-ben megalkotott címere is egy helyi hiedelemre utaló motívumot és a Hévízi-tó természeti értékét, a város jelképét ábrázolja.

A védelmi pozíciót felvevő, kardot tartó, vörös nyelvet öltő, kiterjesztett szárnyú, bojtos farkú arany griffmadár, a Festeticsek által a tó bejáratához állíttatott két kerubra utal. A XVIII. századtól, egészen a II. Világháború végéig a Festeticsek tulajdona volt a tó. Festetics György, a keszthelyi

Georgikon alapítója építtette 1772-ben az első tutajokra épített fürdőházat a hévízi tóra. Kép 8. Hévíz címere

Az 1900-as évek elején, két kőből készült kerubot állítottak a Tófürdő bejárata elé. A griffmadár fejű, oroszlán testű kerubok már az ókori mitológiában is megjelentek, mint az embereknél magasabb rendű élőlények, akik az isteneket szolgálták. Általában kapukban állva ábrázolták őket, hogy a gonosz szellemeket távol tartsák. A hévíziek azt gondolják, hogy a Festetics család a tó gyógyhatásának megőrzése céljából állította a két kerubot a bejárathoz. Hévíz város címerének felső részén elhelyezett griffmadár, erre a legendára utal. A címeren szereplő másik motívum a hévízi tündérrózsa, mely mára a város szimbóluma.

A címer alján látható két aranyszínű égerfa ág, a Hévízi-tó körüli véderdő legjellegzetesebb fafajára, a mézgás égerre utal. A fafaj évszázadok óta meghatározó növénye ennek a mocsaras környéknek. Ennek a fának a nevéből ered a mára Hévízzel egybeépült Egregy község elnevezése is.

A hévízi képeslapok – a turizmus népszerűsítése a múlt századtól

A turizmus népszerűsítéseként az első képeslapok 1896-ban, a millennium évében jelentek meg Hévízről. A képeslapok ekkoriban is a tavat, a sétányokat és a szállodákat ábrázolták. Érdekesség, hogy akkoriban a képek felőli

oldalra, erre a célra üresen hagyott helyre írták az üzeneteket, s a hátoldalon csak a feladó és a címzett adatai szerepeltek. A digitális fényképezőgépek előtti időkben fényképezők járták körbe a tavat hatalmas állványokkal, és idilli fotókat készítettek a szépen összerendezett nyaraló családokról. Az elkészült fotók képeslap formájában megvásárolhatóak voltak így küldték hírét akkoriban a „világnak”, hadd lássa mindenki, hogy Hévízen nyaralnak. A tófürdő Festetics bejáratnál ma is egy családot

ábrázoló műanyag torzó emlékezteti a fürdőbe érkezőket erre az időszakra. Kép 9.

Családi idill

A XX. században nagy verseny folyt a helyi és környékbeli nyomdák, fényképészek között a képeslapok nyomtatásának jogáért, majd a kommunizmusban állami kiadás alá kerültek, s az 1990-es évektől újra lehetőség nyílt a magánkiadásra.

Az **1992. május 01-én történt várossá avatás** után, fontos kulturális fejlesztések kezdődtek a településen.

A közoktatás fejlesztése

Hévízen a 90-es évekig csak általános iskola volt. 1993-ban a hévízi képviselőtestület létrehozta Zala megye legfiatalabb középiskoláját, a hévízi **„Bibó István Gimnázium és Kollégium”** -ot. Az épület - átalakított formájában egyike Hévíz építészeti értékeinek, hiszen a főépület az 1920-as években épült posta-altiszti üdülőként a Park u. 9. szám alatt.

A HÉVÍZ kulturális folyóirat életre hívása

A település 1993-tól önálló művelődési és művészeti újsággal büszkélkedhet **„HÉVÍZ folyóirat”** elnevezéssel. Az 1993-ban regnáló polgármester Kiss Lajos kezdeményezte a folyóirat életre hívását a helyi értékek, a dunántúli régió művészetének és a határon túli magyarság művészetének bemutatása céljából. 2015-ben a Göteborgi Könyvvásáron is bemutatták angol nyelven. A folyóirat évente 6 alkalommal jelenik meg. Helyi Értékké nyilvánították 2015-ben.

Hévíz kulturális központja - A Gróf I. Festetics György Művelődési Központ, Városi Könyvtár és Muzeális Gyűjtemény

1994-ben épült fel a Rákóczi u. 9. szám alatt a Hévíz Galéria, a város kulturális központja, melyet több telephellyel Gróf I. Festetics György Művelődési Központ, Városi Könyvtár és Muzeális Gyűjtemény elnevezéssel üzemeltet a város.

A Gróf I. Festetics György Művelődési Központ által szervezett programok változatos helyszíneken kerülnek megrendezésre, melyekről az intézmény honlapján, a <http://www.hevizgaleria.hu/> címen lehet tájékozódni.

A Városi Könyvtár címe 8380 Hévíz, Rákóczi u. 17-19. (Rózsakert)

A Fontana Filmszínház és Belvárosi Múzeum címe 8380 Hévíz, Rákóczi u. 9.

A Városháza Dísztermének címe 8380 Hévíz, Kossuth L. u. 1.

A programiroda 8380 Hévíz, Deák tér 1.szám alatt található.

A Gróf I. Festetics György Művelődési Központ kulturális programjai

Kiállítások Hévízen

Hévízi Muzeális Gyűjtemény - Állandó tárlatok

1998-tól tekinthető meg a Fontana Filmszínház emeletén az intézmény által összegyűjtött és dokumentált Hévíz tárgyi és írásos emlékeiből időrendben bemutatott, a világon egyedülálló **„Balneológiai kiállítás és helytörténeti tárlat”**. A kiállítás keretein belül a város kialakulásán túl, a gyógyfürdőzés kultúrájának fejlődésébe is betekintést nyerhet az idelátogató.

Állandó tárlatként tekinthető meg, a korábban már említett Egregy Múzeumban a **„Hévíz Évezredei”** helyi római kori gyűjtemény, mely a Zrínyi u. 130. szám alatt található.

Szintén állandóan megtekinthető nyitvatartási időn belül a **„Dr. Moll Károly Orvostörténeti Emlékszoba”** a Dr. Schulhof Vilmos sétány 1. szám alatti Szent András Reumakórház „B” épületében. Az emlékszobát Hévíz díszpolgárának, a súlyfürdő feltalálójának dr. Moll Károlynak tiszteletére rendezték be.

Időszaki kiállítások

A Balneológiai kiállítás és helytörténeti tárlat mellett gyakran szerveznek időszaki kiállításokat is a Hévíz Galériában. Az eddig megrendezett tárlatok közül mindenképpen említésre méltóak:

- A Herendi porcelánokból rendezett kiállítás,
- Mindszenty József antikommunista esztergomi érsek életét bemutató kiállítás,
- Munkácsy Mihály a festőfejedelem teljes életművét átölelő tárlat,

- A lótoszvirág különböző kultúrákban betöltött szerepéről ismereteket nyújtó a „Tavak titkos kertje” című kiállítás.

A Hévízi Muzeális Gyűjteményt 2015-ben helyi értékké nyilvánította a városvezetés.

Művészeti élet Hévízen

A Gróf I. Festetics György Művelődési Központ számos művészeti ág képviselőinek szervez rendszeres vagy eseti találkozót, versenyeket, ahol a közönség megtekintheti műveiket, meggyőződhet képességükről.

Évente megrendezésre kerül Hévízen a **“Te meg a világ” - Szabó Lőrinc Nemzeti vers- és prózamondó verseny**, mely országos szinten az egyik legrangosabb prózamondó megmérettetés. A zsűri tagjai neves művészek, közéleti személyiségek. A győzteseket minden évben utazással jutalmazzák. A prózamondó versenyt 2015. évben Helyi Értékké nyilvánították.

A Hévízen élt Major Zala Lajos (1930-2006) költő által alapított *„Csokonai Vitéz Mihály Irodalmi és Művészeti Társaság”* az 1980-as évek közepe óta minden évben Hévízen rendezi találkozóit.

„Musica Antiqua” a külföldön is elismert *hévízi kamarazenekar*

Az együttes 1976-ban alakult a hévízi iskola kisebb zenei csoportjaként. A reneszánsz és régi magyar zenét játszó Musica Antiqua együttes Adorján József ének-zene tanár irányításával kamarazenekarrá nőtte ki magát, s szerepelt hazánkban és külföldön egyre több helyen nagy sikerrel. Tagjait a zeneiskola növendékei és tanárai adták és adják. A Musica Antiqua kamarazenekart 2015. évben Helyi Értékké nyilvánították.

Az önkifejezés, kreativitás gondozásának érdekében a Művelődési Központ időnként művész találkozót szervez, ahol neves alkotókkal társaloghatnak az oda látogatók, megnézhetik őket munka közben, ha van kedvük együtt alkothatnak velük, elleshetik fortélyait. Ilyen volt a 2016-ban megrendezett „Angyalok és csavargók” Nemzetközi művésztelep.

A Gróf I. Festetics György Művelődési Központ által kínált helyi közművelődési szolgáltatások között *gyermeknek szóló programok* is megtalálhatóak, melyek

keretén belül, a gyermekek önművelő, kultúraelsajátító, öntevékeny foglalkozásokon vehetnek részt.

2015. januárjában indult a Városi Könyvtárban az azóta is futó „**Mesterségem**” elnevezésű havonta jelentkező előadás-sorozat. Interaktív előadások alkalmával a gyermekek betekintést nyerhetnek egy-egy szakma, régi mesterség, többek között a babakészítés, szövés, fafaragás, kosárfonás, könyvkötés fortélyaiiba.

A létkultúra fejlesztésének segítése

A Művelődési Központ a létkultúra fejlesztésének elősegítéséért, különböző iskolarendszeren kívüli szakmai képzések helyszínének biztosításához, az önkifejezés és kreativitás másokkal történő együttes élmények megélésének céljából, a társas összejövetelekhez terem és eszközbérlet lehetőségét nyújtja kedvező óradíjért.

A városvezetés a település kiemelkedő személyiségeinek tevékenységük méltatásaként, tekintélyük ismertetése érdekében több helyen emléktáblát és/vagy szobrot állíttatott a városban.

A Tófürdőnél található „**Szoborpark**” -ban a magyar irodalom három nagy alakjának 1976-ban felavatott szobra látható. Móricz Zsigmond, Csokonai Vitéz Mihály és Berzsenyi Dániel szobra. Mindegyik irodalmár munkáiban megtalálható a Hévízi gyógytó és hangulata.

A belvárosban a Dr. Moll Károly téren avatták fel 2004-ben Dr. Moll Károly egész alakos bronz szobrát. A Schulhof Vilmos sétányon tekinthetik meg az érdeklődők gróf Festetics György bronz mellszobrát.

A szobrokon kívül *13 emléktábla* hirdeti a városhoz valamilyen formában kötődő híres személyek városhoz fűződő kapcsolatát. Dr. Eggenhoffer Balázsnak, Dr. Zsirai Kálmánnak, Dr. Schulhof Vilmosnak, ifj. Reischl Vencelnek, Kitiabel Pálnak, dr. Moll Károlynak, öt kutatás során életüket vesztett bűvárnak, Sárdy Jánosnak, Ránki Györgynek, Babotsay Józsefnek, Szabó Lőrincnek, Lovassy Sándornak és Sterecker Ottónak tisztelegnek. Az emléktáblák Szabolcs Péter, Farkas Ferenc, Simon József, Molnár Jenő és Borsos Miklós alkotásai.

A városfejlesztés a helyi lakosok komfortérzetének növelésének, a városba látogató turisták elégedettségének érdekében nagy gondot fordít a város úthálózatának, járdáinak folyamatos karbantartására, a tisztaság védelmére és a közterületek esztétikai

látványának fokozására. Hévíz város városrendezésének egyik fokmérője volt az 1997-ben a „**Virágos Magyarországért**” c. mozgalom országos versenyében elért *első helyezés*, majd 1998-ban az „**Európai virágos városok**” versenyén elért *második helyezés*. Kép 10. Virágos Magyarországért Hévíz

Szociokulturális programok

Boldog Békeidők Hévíze Fesztiválsorozat

Mára tradícióként számít Hévízen a 2011-től minden év április utolsó napjaitól megrendezésre kerülő „Boldog Békeidők Hévíze Fesztivál”. A nosztalgizáló városban a résztvevők visszaidézik az 1860-as és 1930-as évek időszakának

hangulatát. A hévízi hölgyek és urak, „kicsik és nagyok” korabeli ruhákat öltenek, a várost ellepő kalapos hölgyek és frakkos úriemberek sétáit jelmezbe öltözött polgári zenészek és táncosok kísérik a parkon keresztül egészen a tófürdőig. Kép 11. Boldog Békeidők Fesztivál

A több napig tartó, hagyományőrző fesztivál ideje alatt változatos műsoros rendezvény kerül megszervezésre, melyeken számos híres előadó látható több műfajban. A nappalokat a múltba is visszatekintő gasztronómiai és a helyi folklórt bemutató kirakodó vásárok, szórakoztató gyerekprogramok színesítik.

Május elsején, *Hévíz 1992. május 01-én történt várossá avatásának évfordulója* alkalmából a „**Város Napja**” ünnepség is a fesztiválsorozat része. A Boldog Békeidők Hévíze Fesztivált Helyi Értékké nyilvánították 2015. évben.

A Fesztivál remek alkalom a város lakosainak, a különböző korú, nemű, érdekű tagjainak ismerkedéséhez, a társas kapcsolatok erősítéséhez.

A helyi lakosság, a régió lakosainak és turisták kikapcsolódását, szórakozását elősegítendő 1911-ben (a településre történő villamos energia bevezetésével egyidőben) megnyílt Hévízen az azóta is üzemelő „Apolló Mozgóképszínház”, mely országos szinten az első mozik egyike volt! Ma „**Fontana Filmszínház**” néven várja a kedves nézőket a Rákóczi u. 9. szám alatt. A mozifilmeken kívül számos műfaj közül válogathatnak az érdeklődők. Gyakoriak a kabaré előadások, jazz zenekarok fellépései, illetve hegedű virtuózok előadásai is. Állandó elismert művésze, fellépője a városnak Illényi Katica hegedűművész, és Maksa Zoltán komikus. A Fontana Filmszínházat Helyi Értékké nyilvánították 2015. évben. A Filmszínház műsora a <https://fontanamozi.ticketpoint.hu/> honlapon tekinthető meg.

Mára hagyománya van a Fontana Filmszínházban minden év augusztusában hétvégeként megrendezésre kerülő „**Operett Gála**” előadásainak is, mely előadások alkalmával a Budapesti Operettszínház sztárjait láthatja Hévízen a nézőközönség. Évről-évre rendszeres fellépője a „Hévízi Operett Gála” -nak a népszerű, közkedvelt Oszvald Marika és Peller Károly.

A Gróf I. Festetics György Művelődési Központ a helyi hagyományokat gazdagító szórakozási lehetőségként időnként zenés, táncos összejöveteleket szervez. Ilyen például az augusztusban megrendezésre kerülő „**Nosztalgia Hétvége**”. Miközben régi kávéházi hangulatot megidéző kamarazenészek játsszák a talp alá valót, táncegyület táncosainak vezetésével keringőzhetik végig a belvárost a részt vevők.

A szociális életben való aktív részvételt segíti elő a Hévízi Szobakiadók Szövetsége által szervezett, december hétfői napjain a Városi Könyvtár előtt megtartott „**Jótekonysági Süteményvásár**”, melynek teljes bevételét a hévízi Család - és Gyermekjóléti Szolgálatnak ajánlanak fel.

Az egregyi borozósor „hévízi Grinzing”

Hévízen, borvidéken elhelyezkedő település lévén a táji-történeti hagyományok részét képezi az *Egregyi Szüret*, melyet minden évben számos érdeklődő látogat. A város történelmi emlékeit, helyi értékeit megnézve, az év bármely szakaszában érdemes

ellátogatni az Egregyen található pincesorra, mert egész évben számos helyi termelő várja kiváló nedűkkel, házi készítésű sajtokkal, lekvárokkal, szörpökkel, mézekkel a látogatókat. Az Egregyi pincesoron több étterem közül is választhatunk, melyek teraszairól csodálatos panoráma tárul elénk a Zalai dombvidék tájaira. A kellemes nyár estéken hangulatos élőzenét hallgatva vacsorázhatunk, s kóstolhatjuk végig Egregy zamatos borait. Kép 12. Egregyi panoráma

Az egregyi szőlőhegyet 1998-ban *minőségi bortermelő helylé*, az itt termő borokat pedig *balatoni tájjellegű borokká* nyilvánították. A térség borászati adottságai a mediterrán hatású, napsütéses klíma, a meszes és bazaltos, vályogos talaj különösen kedvez a különböző jellegű borok előállításához, melyek sokszínűvé varázsolják a borvidéket. Jellemzően fehérbor termelő vidék, de található néhány vörösbor fajta is.

Szőlőfajták – és a belőlük készített borok jellemzői:

- cserszegi fűszeres - karakteres, fűszeres, zamatos
- olaszrizling - hazánk legelterjedtebb szőlő fajtája, keserűmandula zamatú
- szürkebarát – karakteres, ízes, savas
- rizlingszilváni - jellegzetes zamatú, lágy bort ad
- zöldveltelini - borsra emlékeztető illatú, könnyű, lágy bor készül belőle
- sauvignon blanc - kemény, zamatos, karakteres bor készül belőle bodzára emlékeztető illattal.

A közösségi kapcsolatok kialakulásának előmozdításaként, a szürethez kapcsolódóan, a Gróf I. Festetics György Művelődési Központ minden év szeptemberében **Egregyen főzőversenyt** szervez. Résztvevőként és érdeklődőként is a helyi lakosokat és turistákat egyaránt várják. A csapatokba verődött résztvevők bográcsban, sertéshúsból készült ételek elkészítésével versengenek.

Sportkultúra

A városban 1949-től van lehetőség különböző sportolási tevékenységeket közösségben gyakorolni. A zöld-fehér színekben játszó „**Hévízi Sportkör**” csapatai az elmúlt évtizedek alatt számos elismerést szerzett a városnak. A sportkör keretein belül jelenleg labdarúgás, női kézilabda, női és férfi asztalitenisz, sakk, ijászat és ökölvívás gyakorolható. A Hévízi Sportkört Helyi Értékké nyilvánították 2015. évben.

Civilek jelenléte a közéletben

Jellemzően számos aktív civil tagja is van a város kulturális életének, kik hol egyénileg, hol közösséget alkotva intézményen kívüli civil szerveződésként gazdagítják munkáikkal a helyi kulturális értékeket.

12 hévízi polgár írta „**Hévízi mesék**” címmel a gyermekeknek szóló hévízi legendák ihlette színes ábrákkal gazdagon illusztrált mesekönyvet, mely az Egregyi Múzeumban vásárolható meg.

Hévíz város közművelődési helyzetelemzése kapcsán illendő megemlíteni **Dr. Szántó Endre munkásságát**, aki Hévíz történelmét szenvedélyesen kutatva képekkel illusztrált könyvein keresztül mutatja be az olvasóknak a várossal kapcsolatos ismereteit.

Eddig megjelent könyvei:

Egy fürdőváros születése – Hévíz története I. kötet a kezdetektől 1819-ig

Egy fürdőváros születése – Hévíz története II. kötet A Reformkortól Trianonig 1819-1920

Hévíz és környéke címmel Hévíz turisztikai látványosságokról szóló könyve

Civil szerveződésként a közösségben eltöltött időt segíti elő, kapcsolatépítésre ad alkalmat a „**Lotus Retro Veteránautó Szépségverseny és Luxusautó Kiállítás**”

melyen az autómobilok fejlődésének mérföldköveiből is megtekinthető egy-egy szépen karbantartott példány. A kiállítást 2017-ben Helyi Értékké nyilvánították.

Befejezés

A látnivalók „Dottó”-ról, a **hévízi kisvonatról** egy kényelmes, hangulatos városnéző túra keretében is megtekinthetőek. Azokat a városnézőket, akik a kisvonattal utaznak ki Egregyre és Dotto-jegyüket felmutatva váltanak belépőt az Egregyi Múzeumba, megajándékozzák egy Flavius kívánságszalaggal! Kép 13. Dottó Helyi épített értékek térképes nézete:

Hévíz Város Önkormányzat Képviselő-testületének 38/2017. (XII. 18.)

önkormányzati rendelete a településkép védelméről a 43. § 3. pontjában sorolja fel a helyi egyedi védelem alatt álló értékeket. 2018-tól a Lechner Tudásközpont által létrehozott Helyi Művi Értékvédelmi Kataszter országos honlapján a <http://helyiertekek.e-epites.hu/> linken térképes nézetben is megtekinthetőek. A színes piktogramokkal ellátott online térképen minden érdeklődő, legyen kiránduló, turista vagy lokálpatrióta egyszerűen, gyorsan megtudhatja merre érdemes elindulnia a környéken, ha helyi védelem alatt álló művi értékeket: építményeket, szobrokat, képzőművészeti alkotásokat szeretne látni.

Összegzés

Hévíz Magyarország második leglátogatottabb üdülőhelye. A város, a helyi lakosok és a környező települések lakosainak megélhetése szinte teljes egészében Hévíz idegenforgalmától függ közvetlen vagy közvetett módon. Ebből kifolyólag magától értetődő, hogy a városvezetés nagy gondot fordít a kulturális élet fejlesztésére.

Az ünnepek, évfordulók megünneplésén kívül, egész évben három helyszínen is elérhetőek a Festetics Művelődési Központ által szervezett változatos programok. Hévízen számos gyógyszálló és magas színvonalú szolgáltatást nyújtó szálloda is

üzemel, melyek rendezvényprogramjaikkal szintén hozzájárulnak a város szórakozási lehetőségeihez.

Hévíz városa meglehetősen gazdag épített örökségekben. Számos történelmi emlék, régészeti ásatás, szobrok, emlékművek, emléktáblák emelik a város képét. Helyi védettség alatt álló ingatlanok között több templom, villaépület, lakóház, számos utca, valamint a település gyógyturisztikai profiljához szorosan kapcsolódó kórház épületegyüttese is fellelhető.

Hévíz idegenforgalmi szempontból közlekedés tekintetében nemzetközi szinten is előnyösnek, jól megközelíthetőnek mondható, hiszen a folyamatosan bővített autópályákon, M7 autópályán kívül, a várostól 13 km-re Sármelléken menetrend szerinti, charter járatokat is fogadó repülőtér is található.

Az idegenforgalom számokban kifejezve a 2018. év alapján

Hévíz Város Önkormányzatának honlapján olvasható, hogy az idegenforgalmi adó bevételei alapján számított vendégéjszakák száma 2018-ban 1 millió 223 ezer volt.

„A polgármester hangsúlyozta: a turisztikai szektor és a turizmus feltételei fejlesztéseinek köszönhetően évek óta folyamatos növekedést tud felmutatni a város.

Honfitársaink átlagosan 3,4 éjszakát töltöttek Hévízen, ami jól mutatja, hogy leginkább a wellness és spa élmények vonzották őket. Külföld tekintetében a legmarkánsabb változás cseh (+6%) és a szlovák (+8%) éjszakákban jelentkezett, de emellett az osztrák (+3%), a lengyel (+11%) és az ukrán (+2%) kereslet is növekedett.

A legnagyobb piacok – Németország és Oroszország - a november végi adatok alapján stagnálást mutattak, ami a kereslet stabilizálódására utal. A leghosszabb tartózkodási idővel ugyanakkor ezek a piacok büszkélkedhetnek: a németek átlagosan 9,5 éjt, az oroszok 9,7 éjt vendégeskednek Hévízen. Ők elsősorban a Hévízi Tradicionális Kúra miatt töltenek el hosszabb időt a városban.”⁷ (Hévíz Önkormányzat 2019.)

Fejlesztési tervek, jövőkép

Hévíz város (több mint 100 oldalas) 2017-2023 közötti időszakra vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiájában olvashatóak a város jövőbeni tervei.

„Hévíz város hosszú távú stratégiai célja 2030-ra Európa tíz legismertebb és legkedveltebb, magas minőségű, exkluzív szolgáltatáskínálatot nyújtó gyógyfürdőhelyének egyikévé válni. Ehhez kapcsolódva:

- Magyarország Budapest melletti másik kiemelt jelentőségű, nemzetközileg is versenyképes turisztikai desztinációjához méltó szolgáltatási kínálat és arculat létrehozása, fenntartása.
- Hévíz váljon a térségi komplex fejlesztési célok, így elsősorban a Közép-Európa gyógyászati és rekreációs központjává válás megvalósításának motorjává.
- A város lakóhely funkcióinak erősítése, vonzó élet- és lakótér kialakítása. Hévíz jövőjét Európa legnagyobb, egyedülálló adottságokkal rendelkező termálvizes gyógytava és az arra épülő egészségturizmus határozza meg. Kiemelt jelentőséggel bír a Hévízi-tó világörökségi rangba emelését célzó folyamat, amely célkitűzés meghatározó a tóra és adottságaira épülő infrastruktúrák, szolgáltatások jövőbeni fejlesztésében, átalakításában. Mindazonáltal – a világörökségi törekvésektől függetlenül is – a következő években a turisztikai kínálat erősítésére, egyes irányok hangsúlyozására van szükség annak érdekében, hogy Hévíz nemzeti viszonylatban is megállja a helyét versenytársaival szemben.

A turisztikai tendenciákra, a regionális és nemzetközi versenytársak kínálatára és városunk által elérni kívánt célokra tekintettel az alábbi területek erősítését tervezzük:

- Egészségturisztikai szolgáltatások fejlesztése – bizonyítékokon alapuló orvoslás alapjainak megerősítése.
- Hévízi-tó turisztikai tehermentesítése a gyógyító tevékenység elsődlegességének biztosítása érdekében.

- „Hévíz a gyógyvízen túl...”: kulturális, rendezvény- és konferenciaturizmus, valamint a sportturizmus fejlesztése (profí és amatőr sportolók számára széleskörű szolgáltatáspaletta kialakítása, illetve annak ösztönzése).
- Arculatformáló, nemzetközileg is jegyzett nagyrendezvények útjára bocsájtása hagyományteremtő jelleggel.

Hévíz, mint lakóhely és élettér fejlesztését alapvetően a következő főbb irányok mentén tartjuk indokoltnak és szükségesnek: Hévíz Város Integrált

Településfejlesztési Stratégiája Integrált Településfejlesztési Stratégia 18 • Átfogó közlekedési fejlesztések végrehajtása: útfelújítás- és építési program, valamint környezetbarát közösségi közlekedési rendszer kialakítása.

- A helyi és térségi lakosok számára is használható újabb közösségi terek létrehozása.
- Képzési-oktatási háttér fejlesztése a lakosság, illetve a minőségi munkaerő megtartása érdekében.
- A városi-önkormányzati szolgáltatások színvonalának folyamatos emelése.
- Zöld megoldások alkalmazása a városfejlesztési beavatkozások során a környezet megóvása, az erőforrások hatékony és takarékos felhasználása érdekében”⁸ (Hévíz Önkormányzat - Hévíz város integrált településfejlesztési stratégiája 2017-2023 II. Integrált Településfejlesztési Stratégia 17-18. o.)

Hévíz városának ugyan jelentős bevételeket hoz a turizmus, azonban a Településfejlesztési Stratégiában részletezett beruházások nagy részét az Európai Unió által nyújtott támogatások igénybevételel lehetséges megvalósítani.

Értékelő észrevételek, javaslatok

Hévíz településfejlesztése számos területen tervez egyaránt az állandó lakosok életszínvonalát növelő, és a város turisztikai, gyógyászati és kulturális vonz erejét növelő, a várost gyógyturisztikai szempontból nemzetközi szintre emelő fejlesztéseket. Kép 14. A hévízi-tó

- Hévízen minden évben huzamosabb időt eltöltő turistaként, a város jelenlegi kulturális lehetőségeit megismerve az a benyomásom alakult ki, hogy a hosszú évtizedek alatt, a település jellemzően az idősebb, gyógyulni vágyó látogatók igényeinek kielégítésére összpontosított. Míg pár éve, évtizede a Balaton volt a favorit a magyar családok körében, mára egyre több család keresi fel Hévízt kikapcsolódás céljából. A város idegenforgalmát adó korosztály összetétele jelentősen megváltozott. Ezért szükségessé váltak e téren is a fejlesztések, azaz több, gyermekeknek szóló előadás, olyan klubok szervezése, ahol a különböző korosztályt alkotó gyermekek örömet lelve biztonságban vannak rövidebb, hosszabb időre.
- A Gróf I. Festetics György Művelődési Központ ugyan egész évben többféle műfajban kínál kulturális programokat, azonban meglátásom szerint a helyi

kulturális programok nagyobb részben teremtenek alkalmat az egyéni művelődési, szórakozási lehetőségekhez, mint a közösségben megélt együttes örömök okozta kapcsolatok kialakulásának elősegítéséhez. Holott, a város (és az ország) egyik fő problémája a társadalom elöregedése, a családalapítási szándék csökkenő tendenciája, ezért meglátásom szerint, a kulturális intézményeknek kellene sokkal több olyan jellegű programot szervezniük, melyeken történő részvételkor az egyedül érkezőknek lehetőségük lenne együttes örömeket megélve, új ismeretségeket kötni.

- A városban élő polgárok megélhetési esélyeit jelentősen növeli, biztosítja a helyi turizmus. A vállalkozók és ezáltal a város gazdasági eredményére is pozitívan hatna, ha a különböző érdekű helyi (vállalkozó) polgárok társadalmi kapcsolatai szorosabbra szövődnének, a várost érintő dolgokról eszmét cserélnének. Ezt elősegítendően pl. fórumok szervezésével kulturált lehetőségeket, alkalmakat szükséges biztosítani.

Mellékletek

Képek

Kép 1. Római kori katona sírja

Kép forrása: <http://www.hevizgaleria.hu/muvelodesi-kozpont/helytorteneti-tudastar/a-romai-katona-sirja> (2020.04.25.)

Kép 2. Flavius pénzérmék

Kép forrása: <http://www.hevizgaleria.hu/muvelodesi-kozpont/helytorteneti-tudastar/flavius-legenda> (2020.04.25.)

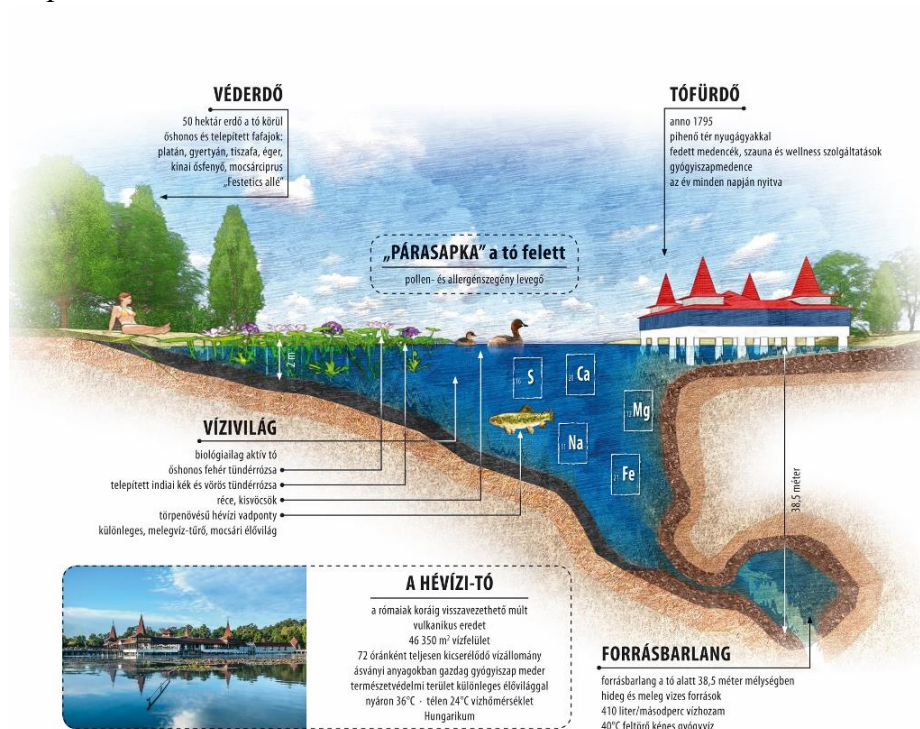
Kép 3. Szentlélek templom

Kép forrása: https://www.legifoto.com/magyar/galeria/heviz_szentlelek_templom/ (2020.04.25.)

Kép 4. A Hévízi-tó

Kép forrása: <http://www.hevizgaleria.hu/muvelodesi-kozpont/helytorteneti-tudastar/hevizi-to> (2020.04.25.)

Kép 5. A Hévízi-tó

Kép forrása: <https://www.heviz.hu/hu/hevizi-to/hevizi-tofurdo/erdessegek-a-hevizi-torol?fbclid=IwAR2Y1IMHzfNyTXJDM678TsmAMoV1FGwm29b8jPPOoD5Skc7KIIAtqHYCBI> (2020.04.25.)

Kép 6. A hévízi tündérrózsza

Kép forrása: <http://www.hevizgaleria.hu/muvelodesi-kozpont/helytorteneti-tudastar/a-hevizi-tunderrozsza-> (2020.04.25.)

Kép 7. A súlyfürdő

Kép forrása: <http://www.hevizgaleria.hu/muvelodesi-kozpont/helytorteneti-tudastar/sulyfurdo> (2020.04.25.)

Kép 8. Hévíz címere

Kép forrása: <http://www.hevizgaleria.hu/muvelodesi-kozpont/helytorteneti-tudastar/heviz-cimere> (2020.04.25.)

Kép 9. Családi idill

Kép forrása: Szerző, Szabó Eszter

Kép 10. Virágos Magyarországért Hévíz

Kép forrása: <https://ilovebalaton.hu/aktualis/2013-09-30/europa-legszebb-viragos-telepulesei-kozott-csopak-es-heviz> (2020.04.25.)

Kép 11. Boldog Békeidők Fesztivál

Kép forrása: <http://www.hevizgaleria.hu/muvelodesi-kozpont/helytorteneti-tudastar/boldog-bekeidok-hevize-fesztivalsorozat> (2020.04.25.)

Kép 12. Egregyi panoráma

Kép forrása:

<https://www.facebook.com/panorama.etterem.heviz/photos/p.137985228550327/137985228550327/?type=1&theater> (2020.04.25.)

Kép 13. Dóttó

Kép forrása:

<https://www.facebook.com/dottoheviz/photos/a.338160309581077/2380923995304688/?type=3&theater> (2020.04.25.)

Kép 14. A hévízi-tó

Kép forrása: Szerző, Szabó Eszter

Irodalomjegyzék

Hévíz Város Önkormányzata által fenntartott Gróf I. Festetics György Művelődési Központ, Városi Könyvtár és Muzeális Gyűjtemény elnevezésű intézmény hivatalos weboldala: <http://www.hevizgaleria.hu/>

¹Festetics György Művelődési Központ: Egregyi Múzeum "Hévíz évezredei" - állandó kiállítás

web: <http://www.hevizgaleria.hu/muzealis-gyujtemeny/allando-kiallitasok/egregyi-muzeum> (2020.04.27.)

²Festetics György Művelődési Központ: Helytörténeti tudástár "Római villa (Villa Rustica)"

web: <http://www.hevizgaleria.hu/muvelodesi-kozpont/helytorteneti-tudastar/romai-villa-villa-rustica> (2020.04.27.)

³ Festetics György Művelődési Központ

web: <http://www.hevizgaleria.hu/muvelodesi-kozpont/helytorteneti-tudastar/a-romai-katona-sirja> (2020.04.27.)

⁴ Festetics György Művelődési Központ - Kívánságszalagok Hévízen

web: <http://www.hevizgaleria.hu/muvelodesi-kozpont/helytorteneti-tudastar/kivansag-szalagok-hevizen> (2020.04.27.)

Ferencvárosi Torna Club - Megújult a Fradi templom

web: <https://www.fradi.hu/szolgalatasok/fradi-muzeum/hirek/megujult-a-fradi-templom> (2020.04.27.)

⁵ Festetics György Művelődési Központ - Az Egregyi harangtorony és harang

web: <http://www.hevizgaleria.hu/muvelodesi-kozpont/helytorteneti-tudastar/egregyi-harangtorony-es-harang> (2020.04.27.)

West-balaton.hu – Szent Lélek Római katolikus templom

web: <https://west-balaton.hu/heviz/heviz-latnivalok/szentlelek-romai-katolikus-templom> (2020.04.27.)

Termesztjaro.hu - Szentlélek-templom (Kék templom), Hévíz

web: <https://www.termesztjaro.hu/hu/point/templom/szentlelek-templom-kek-templom-heviz/36101246/> (2020.04.27.)

Papp Gábor, Hévíz város polgármestere - Ismét csúcson a vendégéjszaka szám Hévízen

web: <https://onkormanyzat.heviz.hu/hirek/ismet-csucson-a-vendegejszaka-szam-hevizen> (2020.04.27.)

Festetics György Művelődési Központ – A Hévízi - tó

web: <http://www.hevizgaleria.hu/muvelodesi-kozpont/helytorteneti-tudastar/hevizi-to> (2020.04.27.)

Heviz.hu – Érdekességek a Hévízi – tóról web: <https://www.heviz.hu/hu/hevizi-to/hevizi-tofurdo/erdekesssegek-a-hevizi-torol?fbclid=IwAR2Y1IMHzfNyTXJDM678TsmAMoV1FGwm29b8jpPOoD5Skc7KIIAtqHYCBI>

(2020.04.27.)

Hévíz Önkormányzat – Javaslat a „Hévízi-tó és a tradicionális hévízi gyógyászat” Hungarikumok Gyűjteményébe történő felvételéhez (2014.)

web:

https://hungarikum.kormany.hu/download/3/47/01000/Hevizgyogyfurdo_javaslat_Hungarikum_HGY_FIN.pdf (2020.04.27.)

Dr. Szántó Endre - Hévíz története

web: <http://www2.itworx.hu/cgi-bin/itworx/download.cgi?vid=594&uid=-1&dokid=13> (2020.04.27.)

Festetics György Művelődési Központ – Nemzeti kincs, a vadponty

web: <http://www.hevizgaleria.hu/muvelodesi-kozpont/helytorteneti-tudastar/nemzeti-kincs-> (2020.04.27.)

⁶ Festetics György Művelődési Központ – A hévízi tündérrózsa

web: <http://www.hevizgaleria.hu/muvelodesi-kozpont/helytorteneti-tudastar/a-hevizi-tunderrozsza-> (2020.04.27.)

Festetics György Művelődési Központ – A Hévízi -tó

web: <http://www.hevizgaleria.hu/muvelodesi-kozpont/helytorteneti-tudastar/hevizi-to> (2020.04.27.)

Festetics György Művelődési Központ – A súlyfürdő

web: <http://www.hevizgaleria.hu/muvelodesi-kozpont/helytorteneti-tudastar/sulyfurdo> (2020.04.27.)

Festetics György Művelődési Központ – Hévíz címere

web: <http://www.hevizgaleria.hu/muvelodesi-kozpont/helytorteneti-tudastar/heviz-cimere> (2020.04.27.)

Festetics György Művelődési Központ – A hévízi képeslapkiadás története

web: <http://www.hevizgaleria.hu/muvelodesi-kozpont/helytorteneti-tudastar/a-hevizi-kepeslapkiadas-tortenete> (2020.04.27.)

Festetics György Művelődési Központ – A Hévíz folyóirat

web: <http://www.hevizgaleria.hu/muvelodesi-kozpont/helytorteneti-tudastar/a-heviz-folyoirat> (2020.04.27.)

Festetics György Művelődési Központ – Boldog Békeidők Fesztiválsorozat

web: <http://www.hevizgaleria.hu/muvelodesi-kozpont/helytorteneti-tudastar/boldog-bekeidok-hevize-fesztivalsorozat> (2020.04.27.)

⁷Hévíz Önkormányzat 2019.

web: <https://onkormanyzat.heviz.hu/hirek/ismet-csucson-a-vendegejszaka-szam-hevizen> (2020.04.27.)

⁸ Hévíz Önkormányzat - Hévíz város integrált településfejlesztési stratégiája 2017-2023 II. Integrált Településfejlesztési Stratégia

web: <https://onkormanyzat.heviz.hu/letolt/8329> (2020.04.27.)